

SZEF ZARZĄDU II SZTABU GENERALNEGO
WĘGERSKIEJ ARMII LUDOWEJ
001016/1965

Załącznik Nr 2.
TAJNE SPEC. ZNACZENIA
Egz. Nr ..4.....59

GABINET MON

3

do pisma z dnia 26 Listopad 1965
5001937

R E F E R A T
=====

Szefa Zarządu Rozpoznawczego Sztabu Generalnego
Węgierskiej Armii Ludowej na Naradę Szefów Zarządów
Rozpoznawczych Sztabów Generalnych Połączonych
Sił Zbrojnych państw-sygnatariuszy Układu Warszawskiego
w Budapeszcie w 1965 r.

A. Tezy sytuacji wojskowo-politycznej

Międzynarodowa sytuacja wojskowo-polityczna charakteryzuje się zmianą stosunku sił między obozem socjalistycznym, a imperialistycznym oraz zaostrzeniem sprzeczności w obozie imperialistycznym.

W toku działań, skierowanych na zmianę stosunku sił, zwiększa się agresywność imperializmu, przede wszystkim Stanów Zjednoczonych.

Niezmiennym celem strategicznym imperializmu jest likwidacja obozu socjalistycznego, jednakże na taktykę imperializmu, jednocześnie ze zmianą stosunku sił, wywiera wpływ rozkład systemu kolonialnego oraz zaostrzenie wewnętrznych sprzeczności w obozie imperialistycznym, wynikające z prawa nierównomiernego rozwoju.

Sytuacja Paktu Północnoatlantyckiego /NATO/ określa się również tymi czynnikami. Podstawowe zmiany i sprzeczności wywołane są zmianą stosunku ekonomicznej i politycznej mocy państw członkowskich NATO.

60

Pakt Północnoatlantycki za 16 lat swego istnienia - chociaż jego rozwój okresami był hamowany - systematycznie i bez przerwy wzrastał. Potencjał wojenny NATO jest znaczny. Pakt Północnoatlantycki dysponuje w zasadzie dobrze wyszkolonymi siłami lądowymi, powietrznymi, wyposażonymi w współczesne środki walki, potężnymi siłami morskimi, kilkuset środkami atomowymi operacyjno-taktycznego przeznaczenia oraz znacznymi zasobami materiałowymi. Jego wojska znajdują się w stanie wysokiej gotowości bojowej.

Jednak Pakt Północnoatlantycki - niezależnie od swego rozwoju - nie mógł przesunąć "bilansu militarnego" w Europie na swoją korzyść. Rozwiązanie tego zadania - w wyniku pogłębienia sprzeczności wewnętrznych - w najbliższej przyszłości wydaje się mało prawdopodobne.

Podstawowe rozbieżności bardzo wyraźnie odzwierciedlają się w następujących zagadnieniach:

- I/ Kierownictwa NATO.
- II/ Siły atomowej NATO.
- III/ Strategii NATO.

I. Zagadnienie kierownictwa NATO powstało w wyniku zmiany stosunku sił między Stanami Zjednoczonymi, a państwami zachodnioeuropejskimi. Europejskie państwa NATO dążą do pomniejszenia kierowniczej roli Stanów Zjednoczonych i do umocnienia swych pozycji.

Istniejące rozbieżności w zagadnieniach kierownictwa znajdują swoje odbicie w "kryzysie zaufania". Istota "kryzysu zaufania" polega z jednej strony na tym, że niektóre państwa NATO są niepewne co do gwarancji udzielanych przez Stany

Zjednoczone, iż wszystkie posiadane środki zostaną wykorzystane we wszystkich wypadkach, a przede wszystkim strategiczne siły uderzeniowe - do "obrony Europy", z drugiej zaś strony obawiają się, że wzrastająca agresywność Stanów Zjednoczonych może wciągnąć europejskie państwa NATO w wojnę, sprzeczną z ich narodowymi interesami.

Francja, wychodząc z takiego rozumowania, domaga się "samodzielnej polityki europejskiej". Polityka taka może być realizowana tylko przez utworzenie ogólnego europejskiego bloku /naturalnie pod kierownictwem Francji/, który współdziałałby jako równorzędny partner ze Stanami Zjednoczonymi, lecz nie uznawałby ich bezwarunkowej kierowniczej roli.

Niemiecka Republika Federalna w interesie utrzymania poparcia ze strony Stanów Zjednoczonych, uznaje ich kierowniczą rolę dokąd nie osiągnie swego celu /np. posiadanie broni jądrowej/. NRF, wbrew zamiarom Francji, dąży do zapewnienia sobie kierowniczej roli w Europie.

Wielka Brytania mając na uwadze wewnętrzne i zewnętrzne problemy polityczne oraz trudności ekonomiczne, przede wszystkim dąży do zachowania swojej obecnej pozycji w NATO. W przeciwieństwie do zamiarów Francji i NRF, Wielka Brytania mocno opiera się o Stany Zjednoczone i w rekompensatę bezwarunkowo uznaje ich kierowniczą rolę.

Stany Zjednoczone w interesach zachowania swej kierowniczej roli dążą do izolacji stanowiska Francji, do podtrzymania żądań NRF, ale jednocześnie - niedopuszczają do nadmiernego wzmocnienia NRF.

65. ~~62~~

Istniejące rozbieżności w tych sprawach podważają jedność NATO - jako największą siłę obozu imperialistycznego i dlatego Stany Zjednoczone, mimo pewnych ograniczeń, mogą spełniać swoją kierowniczą rolę.

II. Rozbieżności dotyczące siły atomowej NATO związane są z "kryzysem zaufania". W skład NATO nie wchodzi strategiczne siły uderzeniowe. Przeważającą częścią tych sił dysponują Stany Zjednoczone.

Francja widzi jedyną gwarancję osiągnięcia interesów Europy w utworzeniu sił jądrowych niezależnej Europy. Francja jest przeciwna kierowniczej roli państw anglosaskich, dąży również do nierozprzestrzeniania broni jądrowej lub prawa do jej wykorzystania. Sprzeciwia się także żądaniom NRF do dysponowania bronią jądrową, ponieważ w warunkach utworzenia bloku europejskiego wywoła to wątpliwość co do kierowniczej roli Francji. Dlatego też Francja odrzuca każdy plan /np. utworzenie "wielostronnych sił jądrowych"/, który może doprowadzić do wzmocnienia pozycji NRF.

Głównym dążeniem NRF jest otrzymanie broni jądrowej oraz prawo do jej wykorzystania. Dlatego też podtrzymuje każdy plan lub propozycję, w tej liczbie i plan "wielostronnych sił jądrowych", który bezpośrednio lub pośrednio zbliża ją do zamierzonych celów.

Wielka Brytania zajmuje stanowisko przeciw rozszerzeniu "klubu jądrowego" oraz dąży do zabezpieczenia sobie drugiego miejsca po Stanach Zjednoczonych. Plan "atlantyckich sił jądrowych Wielkiej Brytanii" ma na celu nie wprowadzenie

66. 96
65

zmian w istniejących zasadach wykorzystania broni jądrowej. Stany Zjednoczone zdają sobie sprawę, że rozbieżności dotyczące prawa wykorzystania broni jądrowej, poważnie zagrażają jednności NATO. Dlatego też Stany Zjednoczone dążą do takiego rozwiązania, według którego Stany Zjednoczone dawałyby większe prawo państwom NATO, jednakże w rzeczywistości prawo na użycie broni jądrowej pozostawałoby nadal w rękach Stanów Zjednoczonych.

Plan "wielostronnych sił jądrowych" zmierza do tego samego celu.

Utworzenie sił jądrowych NATO w jakiejkolwiek formie w rzeczywistości nie wprowadzi zmian ilościowych w potencjale militarnym NATO, może natomiast otworzyć drogę NRF do dysponowania bronią jądrową, a tym samym zaostrzyć niebezpieczeństwo wybuchu wojny.

III. Rozbieżności w poglądach dotyczących zamiarów strategicznych NATO odzwierciedlają się w sposobach rozpoczęcia wojny i charakterze jej początkowego okresu.

a/ Koła rządzące Francji i NRF odrzucają zasadę "elastycznego reagowania" jako sposobu rozpoczęcia wojny w Europie w warunkach stosowania tylko broni zwykłej.

Według zdania Francji, Pakt Północnoatlantycki ma szanse wygrania wojny w Europie tylko w wypadku, gdy wraz z jej rozpoczęciem zostanie wykonane zdecydowane pierwsze uderzenie przy wykorzystaniu wszystkich posiadanych jądrowych sił uderzeniowych.

Zdaniem NRF, wojna może rozpocząć się jedynie przy zastosowaniu środków jądrowych. Jako minimum uważa zastosowanie środków jądrowych o znaczeniu taktycznym.

Gy. ~~Ek~~

Rozbieżności co do sposobu rozpoczęcia wojny są w gruncie rzeczy pozorne. NATO i dowództwo sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych w Europie przygotowuje się do rozpoczęcia ewentualnej wojny przy nieograniczonym i natychmiastowym stosowaniu wszystkich środków masowego rażenia.

b/ W odniesieniu do operacji naziemnych w początkowym okresie wojny, zaznaczają się różnice w pojmowaniu "strategii wysuniętej".

NRF pojmuje "strategię wysuniętą" dosłownie i odrzuca utratę jakiegokolwiek terytorium na środkowoeuropejskim TDW. Uważa za niezbędny warunek prowadzenia natychmiastowych i zdecydowanych działań zaczepnych. Wymaga to wyposażenia NRF w broń jądrową, ponieważ według jej poglądów tylko w ten sposób może być zrealizowana zasada "strategii wysuniętej".

Według Francji zamiar "strategii wysuniętej" może okazać się realnym tylko w warunkach natychmiastowego i zmasowanego zastosowania strategicznych, jądrowych sił uderzeniowych. W tym celu uważa się jednak za niezbędne zorganizowanie strategicznych sił uderzeniowych "Jednolitej Europy" i opracowanie samodzielnego "europejskiego zamiaru strategiczno-operacyjnego".

Rozbieżności w strategii NATO nie są głównymi, ponieważ państwa członkowskie NATO w zasadzie mają jednolite poglądy co do tego, że:

- ewentualna wojna w Europie może mieć charakter tylko koalicyjny i powszechny w warunkach nieograniczonego i zmasowanego stosowania broni jądrowej, do której to wojny przygotowują się;

- na wynik wojny zdecydowanie wpływa wykonanie pierwszego, strategicznego uderzenia jądrowo-rakietowego, w warunkach maksymalnego zastosowania czynnika zaskoczenia. Dlatego pierwsze planują wykonanie takiego uderzenia;

- skutki pierwszego, strategicznego uderzenia jądrowo-rakietowego powinny być wykorzystane do prowadzenia natychmiastowych, aktywnych operacji zaczepnych, natomiast działania obronne mogą być prowadzone tylko czasowo, w warunkach wymuszonych.

W rezultacie można stwierdzić, że ze względu na rozbieżności, jedność NATO osłabła. Nie należy tego jednak przeceniać. Cele obozu imperialistycznego i jego agresywność z okresu poprzedniego nie uległa zmianie.

Obóz imperialistyczny i Pakt Północnoatlantycki już w okresie pokojowym przygotowuje się do urzeczywistnienia swoich planów agresywnych. Z tego względu, znaczenie rozpoznania prowadzonego przez obóz socjalistyczny nieprzerwanie wzrasta, rozszerzają się jego /rozpoznania/ zadania, zwiększa się odpowiedzialność.

B. Nasze poglądy dotyczące niektórych istotnych zagadnień

1. Pierwszoplanowe i główne zadanie służby rozpoznania

- Wykrycie środków masowego rażenia nieprzyjaciela, w tej liczbie zamierzeń i planów strategicznego sił uderzeniowych /jądrowo-rakietowych/ do wykonania pierwszego strategicznego uderzenia jądrowo-rakietowego, a także ustalenie zjawisk i cech określających wykonanie uderzenia.

- Wykrycie wyposażenia technicznego, wskaźników jakościowych i ilościowych, dyslokacji i ugrupowania wyżej wymienionych sił, a także sposobu ich przygotowania i działania przy wykonaniu uderzenia.

W zasadzie można powiedzieć, że wszystkie rodzaje rozpoznania powinny wykryć wszystko, co jest związane ze stanem strategicznych jądrowych sił przeciwnika oraz z zasadami ich stosowania.

Według naszego zdania, przy rozwiązywaniu tych różnorodnych zadań należy uwzględnić co następuje:

a/ Strategiczne siły uderzeniowe prawie w całości znajdują się w dyspozycji Stanów Zjednoczonych i większa część tych sił stacjonuje albo na kontynencie amerykańskim, lub w rejonach zamorskich. Oznacza to, że w celu wykrycia środków, przedstawiających sobą główne niebezpieczeństwo, służba rozpoznania obozu socjalistycznego powinna ześrodkować swój wysiłek na rozpoznanie Stanów Zjednoczonych, to znaczy na ich środki strategiczne - równolegle z rozpoznaniem swojego kierunku - podejmując wszystkie sposoby w celu maksymalnego wykorzystania swoich możliwości.

b/ Wykrycie strategicznych sił uderzeniowych jest zadaniem skomplikowanym i wszechstronnym. Ponieważ nieprzyjaciel podejmuje odpowiednie środki bezpieczeństwa, organa rozpoznawcze poszczególnych państw obozu socjalistycznego nie są w stanie pojedynczo rozwiązać tego zadania. Dlatego rozpoznanie strategicznych sił uderzeniowych, zdobywanie i sprawdzanie danych wymaga ogólnego uzgodnionego działania.

90 100 67

c/ Środki masowego rażenia obozu imperialistycznego stanowią ogólne niebezpieczeństwo dla poszczególnego państwa socjalistycznego i całego obozu socjalistycznego. Nakłada to jednocześnie moralny obowiązek na każde państwo socjalistyczne, by w interesie ogólnego bezpieczeństwa, z uwzględnieniem swoich możliwości, brać udział w zażegnaniu niebezpieczeństwa.

W związku ze strategicznymi siłami uderzeniowymi należy zwrócić szczególną uwagę na czynnik zaskoczenia. Z tego względu ich wykrycie powinno być nie tylko dokładne i wszechstronne. Szczególne znaczenie ma wykrycie tych środków w odpowiednim czasie, szybkość i operatywność rozpoznania, a także opracowanie zdobytych informacji. Wszystko to wymaga ze strony rozpoznania zastosowania współczesnych, technicznych środków rozpoznania, szerokiego zastosowania automatyzacji i mechanizacji.

Wykrycie strategicznych sił uderzeniowych ewentualnego przeciwnika nie jest dla służby rozpoznania nowym zadaniem, lecz ze względu na intensywny rozwój techniki wojskowej, znaczenie tego zadania wzrasta.

2. Następne zadanie służby rozpoznania /ponownie z uwzględnieniem poglądów ewentualnego przeciwnika/:

- Wykrycie składu bojowego, ugrupowania, techniki wojskowej, szkolenia bojowego, gotowości bojowej, zamiarów i możliwości wojsk lądowych, sił powietrznych i morskich przeznaczonych do prowadzenia działań strategiczno-operacyjnych, udzielając szczególną uwagę siłom jądrowo-rakietowym, które mogą wspierać działania bojowe ewentualnego przeciwnika.

W związku z tym uważa się za celowe uwzględnienie:

a/ W warunkach współczesnych, w celu ukrycia czynnika zaskoczenia, okres zagrożenia nie poprzedza wybuchu wojny.

04. *top*
CR

Nie stwarza się przy tym możliwości do mobilizacji, przegrupowania i rozwinięcia sił, Prowadzenie działań strategiczno-operacyjnych rozpocznie się w czasie pokojowym, posiadanymi siłami i z ugrupowania dyslokacji pokojowej.

b/ W początkowym okresie wojny, nawet w wypadku gdyby poprzedzał go okres zagrożenia, mało prawdopodobna wydaje się możliwość - chociażby w Europie - przeprowadzenia większej mobilizacji i znaczniejszego zwiększenia potencjału wojennego. Szczególnie znaczenie ma jednak "zdolność do regeneracji", to jest: w jakim stopniu i jak szybko strona wojująca może uzupełnić straty zadane jej przez uderzenie strategiczne oraz utrzymać system dowodzenia i zdolność do pracy.

Powyższe poglądy wskazują na to, że równolegle z wykryciem potencjału sił zbrojnych w okresie pokojowym, należy wykryć potencjał przeznaczony do "uzupełnienia strat" i "zabezpieczenia działań". Oznacza to, że rozpoznanie zwykłych "możliwości mobilizacyjnych" powinno być wykonywane według nowych poglądów.

Największą uwagę należy przy tym zwrócić na NRF. Tłumaczy się to agresywną, odwetową polityką kół rządzących NRF. Nie należy również pomijać faktu, że w europejskiej strefie NATO, NRF dysponuje największym potencjałem wojskowym.

Oznacza to, że nieprzerwane rozpoznanie i demaskowanie sytuacji wojskowo-politycznej i działań bojowych NRF jest pierwszorzędnym i ogólnym zadaniem, do którego swój wkład powinno wnieść rozpoznanie każdego państwa socjalistycznego.

42. 103
69-

c/ Rozpoznanie ewentualnego przeciwnika w takim aspekcie, nakłada w gruncie rzeczy podwójne zadanie na służbę rozpoznania państw socjalistycznych.

- Z jednej strony, w celu uprzedzenia o ogólnym niebezpieczeństwie, działanie to powinno być również skoordynowanym, ponieważ w wojnie koalicyjne, rozpoznanie, rzecz oczywista, powinno mieć podobny charakter.

- Z drugiej strony, każde państwo socjalistyczne będzie prowadzić działania bojowe na określonym TDW, na określonym kierunku operacyjnym i prowadzenie rozpoznania w tych rejonach - z punktu widzenia bezpieczeństwa danego państwa socjalistycznego - stanowi ważne zadanie narodowe, w ramach ogólnych zadań całego obozu socjalistycznego. Działania w tym kierunku prowadzi się naturalnie odpowiednio do zasad dowodzenia i kierownictwa politycznego danego państwa socjalistycznego. Ponieważ ogólne bezpieczeństwo obozu socjalistycznego i bezpieczeństwo każdego państwa socjalistycznego jest nierozdzielne, nie może być, a nawet trudno sobie przedstawić, rozbieżności przy organizowaniu, koordynowaniu i rozwiązywaniu dwóch zadań ściśle ze sobą związanych.

Uzgodnienie zadań bezwarunkowo wymaga jednak wzajemnej pomocy, informacji, zorganizowanego współdziałania.

3. Z zadań służby rozpoznania zatrzymamy się krótko na rozpoznaniu TDW.

Według naszych poglądów, znaczenie rozpoznania TDW we współczesnych warunkach nie zmniejszyło się, a nawet z uwagi na środki masowego rażenia, jego ważność wzrosła. Przede wszystkim, ważne zadanie ma wykrycie środków jądrowo-rakietowych o znaczeniu strategicznym, operacyjnym i taktycznym,

9/10. *W340*

a także niezbędnych do ich działania obiektów, uzupełnienia i dowodzenia. Nie uległa zmianie ważność rozpoznania sieci lotniskowej, systemu magazynów, systemu zaopatrywania w materiały pędne i smary, linii komunikacyjnych itd. Szczególne znaczenie ma wykrycie systemu łączności, zapewniającej dowodzenie.

Po zakończeniu analizy sytuacji wojskowo-politycznej i podkreśleniu niektórych, według naszego zdania, ważnych zadań, chcielibyśmy przedstawić niektóre cechy, charakter sytuacji i możliwość rozpoznania.

Dotyczą one:

I. Zmian możliwości prowadzenia pracy w warunkach legalnych i nielegalnych.

II. Zmian w zakresie rozpoznania radiowego i radio-technicznego.

III. Warunków przygotowania rozpoznania operacyjno-taktycznego.

IV. Zmienionych zasad opracowania danych.

Nasze poglądy polegają na następującym:

I.

W ostatnim okresie wystąpiły w równym stopniu dodatnie i ujemne momenty przy konkretnym wykonywaniu zadań natury agenturalno-werbowniczej, łączności i rozpoznania.

Dodatnie momenty zwykle występują przy wykorzystaniu możliwości legalnych. Wpływają przy tym korzystnie na te działania, które zaliczamy do nielegalnych i polegają na następującym:

94 104
H

1. Polepszenie stosunków między państwami kapitalistycznymi i socjalistycznymi stworzyło nam nowe możliwości.

Polepszenie stosunków wpłynęło na rozwój turystyki, w rezultacie czego legalny, osobisty kontakt z osobami państw kapitalistycznych - nie bacząc na ich stan społeczny i pełnione funkcje - stał się bardziej bezpośredni / i mniej niebezpieczny/.

W roku bieżącym do Węgier przybyło z Zachodu około 300 000 ludzi.

Do całego obozu socjalistycznego przybyło ponad milion ludzi. Z punktu widzenia ilości, działalność kontrolna wrogiego kontrwywiadu została utrudniona. /Inna sprawa, że zwiększyło to również trudności działania własnego kontrwywiadu/.

Możliwość rozpracowania przyjeżdżających z Zachodu - nie bacząc na ich dużą liczebność - zwiększyła się również w tym względzie, że ich stosunek polityczny do nas zapewnia wygodniejsze warunki ich rozpracowania.

W wyniku dwustronnego charakteru turystyki, wiele tysięcy Węgrów i obywateli innych państw socjalistycznych, znajduje się na terenach wrogich, przedstawiających zainteresowanie dla naszych wywiadów. Okoliczności te dają więcej możliwości i powodzenia dla pracy werbunkowej i wywiadowczej oraz dla wykonania innych zadań.

2. Polepszenie stosunków z państwami, w których prowadzi się wywiad, wpłynęło dodatnio na możliwości poruszania się po ich terytoriach. /Oczywiście w różnym stopniu, w zależności od państw, na przykład Stany Zjednoczone i Grecja/.

Większa swoboda poruszania się po kraju, zwiększyła możliwości członków korpusu dyplomatycznego oraz innych

096. 1957/2

akredytowanych przedstawicielstw, ale przede wszystkim osób przyjeżdżających do kraju w charakterze turystów. Zjawisko to w znacznym stopniu zwiększa efektywność rozpoznania na TDW

3. Przy dwustronnych stosunkach państwowych, zwiększony ruch turystyczny między państwami, duża ilość przekraczających granicę, powoduje obniżenie dokładności kontroli granicznej /ze względu na brak czasu/, ułatwia dokonanie przerzutów.

4. Sytuacja wojskowo-polityczna i wzajemny stosunek państw również wywierają wpływ na możliwości. Na przykład we Francji, ze strony kontrwywiadu francuskiego w mniejszym stopniu zwraca się uwagę na ochronę obiektów NATO. Oprócz podanych przykładów, z ostatniego okresu, można wyciągnąć wnioski, że w wyniku sprzeczności istniejących między Francją a NATO, od Francuzów można uzyskać więcej i bardziej wartościowych danych o NATO.

Oprócz przytoczonych dodatnich, jednocześnie pojawiają się i ujemne momenty:

Dla kontrwywiadu wrogiego wiadomo jest również, że zaistniały dogodne warunki i zwiększyły się możliwości pracy wywiadów - w wyniku polepszenia się stosunków międzypaństwowych. Dlatego kontrwywiady te już obecnie powzięły szereg przedsięwzięć i zaostrzonych zarządzeń /które i w przyszłości będą stosowane/. W poważnym stopniu utrudniają one pracę wywiadu, przy dogodnych dla nas stosunkach międzypaństwowych.

- Zarządzenia te dotyczą przede wszystkim osób, którym znane są zagadnienia natury państwowej i wojskowej. Prawie we wszystkich państwach wydano szereg zarządzeń, chroniących

78 106 73

wyżej wspomniane osoby przed działalnością wywiadów państw socjalistycznych.

- W ostatnim czasie, prawie we wszystkich państwach do osobistych dokumentów i paszportów członków sił zbrojnych wyjeżdżających za granicę wpisuje się fikcyjne stanowiska oraz zobowiązuje się ich do utrzymania w tajemnicy faktycznie spełnianych funkcji.

- Uwagę osób, zajmujących ważne stanowiska i przyjeżdżających do państw socjalistycznych, zwraca się na niebezpieczeństwo ich zwerbowania. Bierze się od nich zobowiązanie, że nie poddadzą się werbunkowi, a w wypadku prób w tym zakresie, po powrocie do kraju, zobowiązuje się do informowania o tym odpowiednich organów.

- W wypadku przyjazdu gości z państw socjalistycznych, gospodarze powinni również składać meldunki. Wszystkie osoby przyjeżdżające są ściśle kontrolowane.

- Osoby wojskowe tylko w wyjątkowych wypadkach otrzymują zezwolenie na wyjazd do państw socjalistycznych, a po powrocie znajdują się pod kontrolą.

- Prowadzi się ścisłą ewidencję członków rodzin i znajomych, zajmujących stanowiska związane z pracą poufną.

- Przy przyjęciu do pracy w siłach zbrojnych lub na stanowiska poufne, kontrwywiad roztacza szeroką kontrolę, szczególnie w NRF.

- Zwiększyła się propaganda kontrwywiadu, prowadzi się "wojnę psychologiczną".

- Wrogi kontrwywiad wzmacnia się zarówno pod względem organizacyjnym, jak i technicznym, zwiększa się koordynacja

C/107. 107
74

pracy organów bezpieczeństwa wewnętrznego, dokonuje się integracji w zakresie międzynarodowym, a głównie w zakresie NATO.

- Zastosowano bardziej ostre środki w obchodzeniu się z dokumentami tajnymi, zawierającymi ważne dane oraz ograniczono ilość osób mających dostęp do tych dokumentów. Zarówno ilość, jak i treść dokumentów jawnych ograniczono,

Na podstawie powyższych poglądów, wywierających wpływ na działalność wywiadowczą, uważa się za stosowne przytoczyć następujące:

- Niezbędna jest wszechstronna znajomość sytuacji na terytorium nieprzyjaciela. Da to możliwość pokonania obiektywnych przeszkód stojących przed wywiadem w poszczególnych państwach, wobec technicznych i ulepszonych metod działania wrogich kontrwywiadów.

Dlatego uważamy za niezbędną wymianę doświadczeń w zakresie sytuacji agenturalnej, wymianę materiałów oraz bardziej operatywne /elastyczne/ współdziałanie w tej dziedzinie.

- Pierwszoplanowe cele, określane na podstawie sytuacji wojskowo-politycznej i wojskowej, pomagają określić kierunek tworzenia sieci agenturalnych oraz źródeł zdobywania danych. Dlatego też obecnie jaśniej wynika konieczność zrozumienia, że cel polega nie tyle na przeniknięciu do sił zbrojnych przeciwnika w ogóle, ile na bardziej celowym i aktywnym dążeniu do zdobywania wiadomości o czynniku zaskoczenia, określającym zamiar i kierunek wykonania uderzenia strategiczne-operacyjne go.

Według naszych poglądów, byłoby koniecznym zwrócić większej uwagi na koordynację współdziałania w ciągłym wykrywaniu przez rozpoznanie agenturalne lub inne tych baz rakietowych, lotnisk, magazynów broni jądrowej, stanowisk dowodze-

98. *[Handwritten signature]*

nia itd., na których - w wypadku wojny - ruch będzie nieunikniony.

- W związku z wyżej przytoczonymi zagadnieniami, istnieje konieczność zabezpieczenia możliwości pracy sieci agenturalnych w okresie zagrożenia i w początkowym okresie wojny. W następnym okresie, mając na uwadze skutki współczesnej wojny w Europie, będzie realnym oparcie się o prowadzenie naziemnego rozpoznania strategicznego.

- Z wyżej wymienionym związane jest uregulowanie współdziałania własnego systemu dowodzenia w okresie wojny i konieczność tego uregulowania w ramach dowództwa Układu Warszawskiego.

II.

Wojskowo-polityczne wydarzenia minionego okresu wpłynęły na prowadzenie rozpoznania radiowego i radiotechnicznego. Siły zbrojne paktów wojskowych i narodowe siły zbrojne, równolegle z modernizacją techniki wojskowej i nauczaniem współczesnych zasad taktyczno-operacyjnych, szczególną uwagę zwróciły na: zorganizowanie systemów dowodzenia najbardziej odpowiadających tym celom, usprawnienie tajnego dowodzenia, a także wznowienia i rozszerzenie systemów radiolokacyjnych, nawigacyjnych i łączności. Nie bacząc na różne poglądy niektórych państw członków NATO, na celowość istnienia tej organizacji, istniejące rozbieżności polityczne i dążenia ekonomiczne, w przyszłości dostrzega się, jako tendencję, standaryzację systemów dowodzenia, środków radiowych i elektronicznych oraz ich wykorzystanie. W wyniku tego procesu rozwinięto radiolinkę pod nazwą "ACE HIGH" /system łączności troposferycznej/, pracujące na zasadzie fal rozproszonych, obejmujących teatry

Ja 109 76

działań wojennych i strefę działania dowództwa NATO. Przewiduje się opracowanie jednolitego systemu OPL dla państw członków NATO /NADGE - NATO AIR DEFENCE GROUND ENVIRONEMENT/.

Wspólne poglądy istnieją również na dowodzenie wojskami, zabezpieczenie łączności i tajnego dowodzenia, Główne środki radioelektroniczne, znajdujące się na wyposażeniu armii państw członków NATO są jednakowego typu. W budowie systemów łączności, różnice dostrzega się tylko pod względem skali, która zależy od możliwości materialnych i wielkości powierzchni danego kraju - członka NATO. W latach 1964 - 1965 przystąpiono do pracy według jednolitych radiodanych i zasad wymiany radiowej. Podjęte wspólne przedsięwzięcia zabezpieczają tajne dowodzenie, w ramach którego rozszerzono szyfrowanie poza radioliniami. Wprowadzono wykorzystanie blankietów różnego typu z takim systemem wypełniania, który zabezpiecza utajnienie danych w blankietach. W wojskach łączności NATO intensywnie wprowadza się systemy przeznaczone do szyfrowania liniowego.

Największy wpływ na rozpoznanie radiowe, w minionym okresie, miało utajnienie szyfrem liniowym cyfrowych kanałów łączności krótkofalowej. W związku z rozpowszechnieniem szyfrowania liniowego, wymiana radiowa na falach krótkich pewnej części strategicznych, a ostatnio i taktycznych systemów łączności głównych państw członkowskich NATO jest utajniana. W ten sposób ilość przechwyconych jawnych radiogramów w zakresie krótkofalowym zmniejszyła się do minimum. Szerokie rozwinięcie innych systemów łączności /przewodowej, radiolinowej/ pozwoliło osiągnąć większą wymianę tymi kanałami, które zmniejszyły ilość zdobywanych informacji. Pojawienie

80. *Ho*
27

się nowych rodzajów przekazywania i modulacji w systemach łączności krótkofalowej przeciwnika również utrudniło efektywność prowadzenia rozpoznania radiowego. Wszystko to spowodowało zmniejszenie zdobywania jawnych danych, przekazywanych drogą radiową.

W najbliższym czasie oczekuje się dalszego ciągu rozwoju systemu łączności - przede wszystkim przez wprowadzania nowych aparatów, zabezpieczających niezawodną pracę - udoskonalonego kodowania, dużej zdolności przepustowej oraz dużej pojemności kanałów. Przewiduje się szerokie rozpowszechnienie sieci radioliniowej, wykorzystującej fale różnych zakresów, budowę systemów aktywnych i pasywnych satelitów, przeznaczonych do zabezpieczenia łączności wojskowej, zakończenia konstruowania aparatów do szyfrowania przekazywanych wiadomości, szerokiego wykorzystania zakresu częstotliwości fal długich i automatyzacji systemów łączności. Przy przyjmowaniu na wyposażenie nowych stacji radiolokacyjnych dąży się do zwiększenia ich zasięgu działania, dokładności, odporności na zakłócenia oraz zdolności przekazywania danych. W stacjach radiolokacyjnych wprowadza się również nowe zakresy częstotliwości.

Niezależnie od tych trudności, w dalszym ciągu uważamy rozpoznanie radiowe, jako zasadniczy rodzaj rozpoznania i podejmujemy kroki zmierzające zarówno pod względem organizacyjnym, jak też i wyposażenia, do utrzymania go na należytych poziomie odpowiadającym współczesnym wymaganiom. W tym celu w ubiegłych latach dokonano przebrożenia jednostek przeznaczonych do prowadzenia rozpoznania radiowego w skali strategiczno-operacyjnej i utworzono jednostkę rozpoznania radiotechnicznego.

81
H3
78

Rozpoznanie radiowe i radiotechniczne powinno uwzględniać zaistniałą sytuację i być przygotowanym do skutecznej pracy w gorszych warunkach niż obecnie.

Przed rozpoznaniem radiowym i radiotechnicznym stawia się takie zadania, które skutecznie mogą być rozwiązane tylko wspólnym wysiłkiem.

Z tego wynika:

- lepiej koordynować i wykorzystywać naukowe i techniczne możliwości, znajdujące się w dyspozycji każdego państwa;
- lepiej koordynować prowadzenie rozpoznania radiowego i radiotechnicznego;
- więcej uwagi poświęcać budowie ujednoliconej aparatury radiotechnicznej oraz w większym zakresie wprowadzać mechanizację i automatyzację.

Przeciw systemom radioelektronicznym oraz systemom dowodzenia zorganizowanym według ujednoliconych zasad, skutecznie może działać tylko rozpoznanie radiowe i radiotechniczne, które prowadzone jest na ogólnych zasadach, zorganizowane i wyposażone również według ujednoliconych zasad i koordynowane podczas wykonywania głównych zadań.

Według naszych poglądów, rozpoznanie radiowe i radiotechniczne państw obozu socjalistycznego powinno być zorganizowane na takich właśnie zasadach.

III.

Rozpoznanie operacyjne i taktyczne przede wszystkim prowadzi się częściowo w okresie pokojowym, ale głównie w okresie wojennym, siłami i środkami wojsk liniowych, z zadaniem śledzenia działalności zgrupowań wojsk na danym TDW,

H29

wykrywania we właściwym czasie bezpośredniego przygotowania prawdopodobnego przeciwnika do agresji i zapewnienia dowódcy informacji z rozpoznania, niezbędnych do planowania pierwszych operacji przy równoległym szkoleniu bojowym oddziałów i pododdziałów rozpoznawczych.

Analizując prowadzenie rozpoznania operacyjno-taktycznego w świetle sytuacji wojskowej i politycznej uważamy, że obok umacniania działalności rozpoznania strategicznego nie możemy pominąć podwyższenia gotowości i czujności rozpoznania operacyjnego. Tylko w ten sposób można zerwać przygotowania przeciwnika do dowolnej agresji.

Uważamy, że efektywność rozpoznania operacyjnego znacznie by się podwyższyło, jeśli rozpatrzmy podział wysiłków i realne możliwości konkretnej koordynacji rozpoznania operacyjnego w warunkach współczesnych działań na różnych TDW.

Przy tym uważa się za celowe wziąć pod uwagę osobliwości geograficzne i te zadania, które spoczywają na wojskach, działających w operacjach podczas prowadzenia współczesnych działań.

Obok uzgodnienia działań rozpoznawczych uważa się za celowe wymienić poglądy na sposób aktywizacji i rozwijania systemu rozpoznania operacyjnego i taktycznego.

W armii amerykańskiej, rozwijając w wysokim tempie system rozpoznania strategicznego /kosmicznego/, coraz więcej uwagi poświęca się rozwijaniu sił i środków rozpoznania operacyjno-taktycznego. Podobna działalność jest prowadzona również w siłach zbrojnych szeregu głównych państw kapitalistycznych.

Zadaniem specjalistów wojskowych państw zachodnich, w warunkach równego stosunku sił i możliwości bojowych zwycięstwo uzyskają te wojska, które będą posiadały lepsze możliwości i środki rozpoznania.

My uważamy, że te poglądy wojskowych specjalistów zachodnich, a także dążenia połączonego dowództwa sił zbrojnych NATO do rozwijania rozpoznania w wysokim tempie zasługują na uwagę.

Według naszej oceny, możliwość i zdolność rozpoznania wojsk, to jest rozpoznanie konkretnych obiektów do uderzeń bronią jądrową, w warunkach stosowania broni masowego rażenia, występuje jako element stosunku sił, dlatego też posiadają one takie same znaczenie jak możliwości skierowane na wykonanie uderzeń jądrowych.

Uwzględniając i taki fakt, że przewiduje się zwiększenie ilości środków jądrowych /wyrzutni i pocisków/ połączonych sił zbrojnych NATO, dojdziemy do wniosku, że byłoby korzystnym przestudiowanie dalszego zwiększenia możliwości rozpoznania operacyjnego i taktycznego, zwracając szczególną uwagę na zagadnienie techniki wywiadowczej i doskonalenie szkolenia bojowego.

Uważa się również za celowe rozpatrywanie praktycznych zagadnień walki z wywiadem przeciwnika. Tej okoliczności nadaje szczególne znaczenie, to, że wraz z neutralizacją rozpoznania przeciwnika w walce i w operacji, moglibyśmy ograniczyć jego działanie w samych czułych miejscach - w użyciu broni jądrowej i w dowodzeniu wojskami.

84.
144
81

IV.

Zadania służby informacyjnej również wzrosły /wskutek sytuacji wojskowo-politycznej i poglądów obozu imperalistycznego na prowadzenie ewentualnej wojny/. Praca informacyjna jest głównym czynnikiem oceny.

1. Obóz imperialistyczny w celu zabezpieczenia czynnika zaskoczenia, wykorzystuje w swoim systemie dowodzenia wysoko rozwiniętą i trudną do rozpoznania technikę oraz metody szyfrowe. Wykorzystuje on wszystkie środki maskowania i wprowadzania w błąd. W istocie utrudnia to pracę wywiadu w wykryciu właściwych zamiarów i działań przeciwnika. W wyniku tego ogranicza się ilość i jakość zdobywanych wiadomości.

Brak pełnych danych oraz ich niewiarygodny charakter nie daje żadnej ze służb wywiadowczych niezbędnych podstaw do właściwej i szybkiej oceny.

Dlatego też tylko współdziałanie organów wywiadowczych, w tym organów informacyjnych i wzajemna informacja o zdobytych wiadomościach pozwalają na właściwą i jednolitą ocenę, opartą na faktach.

Ścisłe współdziałanie posiada szczególne znaczenie między organami informacyjnymi tych państw, które prawdopodobnie będą działały na jednym TDW lub na jednym czy też sąsiednim kierunku operacyjno-strategicznym.

2. Czynniki zaskoczenia stwarza konieczność szybkiego zdobywania i przekazywania danych z rozpoznania, które powinny być dokładne i dawać ocenę sytuacji operacyjnej.

Dlatego też istnieje konieczność utrzymywania służby informacyjnej w wysokim stopniu gotowości bojowej. Osiąga się

to przez posiadanie takiego stanowiska dowodzenia, które jest w stanie szybko i właściwie opracowywać napływające wiadomości i informować o nich.

W tym względzie służba informacyjna posiada dwojakie zadanie:

- we właściwym czasie informować swoje dowództwo o ważnych wiadomościach, w związku z którymi należy podjąć natychmiast odpowiednie kroki;
- zgodnie z umową, według ustalonych form i sposobów, przekazać te wiadomości organom rozpoznawczym /wywiadowczym/ państw obozu socjalistycznego.

3. Niezbędne środki techniczne, zabezpieczające szybkość i skrytą łączność w celu szybkiego i właściwego informowania swego dowództwa i organów rozpoznawczych /wywiadowczych/ innych państw socjalistycznych.

4. Przez podwyższenie ważności czynnika czasu konieczne jest zwiększenie tempa pracy informacyjnej, opracowywania wiadomości i systematyzowania materiałów. Uważa się za konieczne usprawnienie i rozwinięcie niektórych metod pracy informacyjnej. W tym celu należy poszukiwać możliwości mechanizacji i automatyzacji w pracy informacyjnej. Następnie systematycznie wprowadzać kompleksową mechanizację we wszystkich etapach pracy, wszędzie gdzie istnieją możliwości.

Na zakończenie można stwierdzić, że wraz ze zmianami sytuacji wojskowej i politycznej oraz gwałtownym rozwojem techniki wojennej wyłaniają się coraz to nowe zagadnienia i dziedziny rozpoznania.

86
176
83

Zadania, obiekty oraz metody rozpoznania powinny być rozpatrywane w świetle zmian i rozwoju, głównie w kierunku dokładnego i wszechstronnego studiowania przeciwnika.

Jednakże, w warunkach współczesnych, ewentualna wojna będzie posiadała charakter koalicyjny. Niebezpieczeństwo może zagrozić wszystkim, a więc wywiad państw obozu socjalistycznego winien być uniwersalny.

Tylko wówczas możemy obronić należycie interesy naszego narodu - jeżeli przy wykonywaniu zadań o charakterze narodowym uwzględnimy również interesy całego obozu socjalistycznego. Wychodząc z tego punktu widzenia, dowództwo Węgierskiej Armii Ludowej postawiło nam zadania: obok dokładnego rozpoznania własnego pasa operacyjno-strategicznego, wszystkimi siłami zdobywać wiadomości o siłach uderzeniowych i innych ważnych zagadnieniach dotyczących Stanów Zjednoczonych i pozostałych państw NATO.

W celu podwyższenia naszej gotowości bojowej i pozostałych państw socjalistycznych, powinniśmy stworzyć taką współpracę między organami wywiadów państw socjalistycznych, która zabezpieczałaby szybką wymianę wiadomości i koordynację we wszystkich dziedzinach służby wywiadowczej.

Jesteśmy przekonani, że nasza kolejna Konferencja spełni swoje zadanie.

Wydrukowano w 2 egz.

Egz. nr 1 - MON

Egz. nr 2 - szef Szt.Gen.

Wyk. K.M. - płk

Druk. S.N. - 13.11.65 r.

Nr ks. masz. 3671

Z nr 001016/1965